

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 695. Quandonam exspiret fideicommissum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

2. Resp. ad secundum: fiduciario nollente adire hereditatem ne defraudetur fideicommissarius, potest is implorare Judicem, ut hic cogat heredem institutum adire hereditatem, eamque totam, nullo commodo aut incommodo apud se remanente, restituere, non tamen fideicommissario universali ante restitutionem competunt eadem remedia, quæ legatario contra heredem propter exactionem legati cum fideicommissio; quia hæc æquatio non est legati cum fideicommissio universalis, sed cum particulari, resque universales, qualis est hoc fideicommissum universale, actionibus illis singularibus non petuntur. proinde rei vindicatio hic locum non habet per l. 23. §. 56. ff. de R. V. nisi tamen fideicommissum esset familiaris; tunc enim, si unus ex agnatis illud restitutum alienasset, proximus succedens sine refusione pretii à quocumque detentatore poterit illud vindicare. l. 69. §. 1. §. 3. l. 77. §. 27. ff. de legat. 2. Peregr. l. c. a. 95. num. 33. Gail. l. 2. obs. 137. num. 6. Lauterb. l. c. §. 21. Neque hypothecaria tacita aut exprella, ut Idem cum Ludvvel. in ff. ad SC. Trebell. pag. 162. Neque hereditatis petitio. l. 1. §. 3. §. 1. ff. de fideicom. hered. utpote quæ datur post factam restitutionem adversus alium pro herede vel possessore rem hereditariam possidentem. Sed competit fideicommissario profectio extraordinaria, nimirum imploratio nobilis officii Judicis, quæ hæres compellitur, ut ad eat hereditatem & eam nudè restituat. l. 178. §. 2. ff. de V. S. eaque coactus dein hereditatem recusare nequit. l. 67. ff. ad SC. Trebell. neque etiam, si imploratio hac facta ante receptionem decesserit, ejus hæres eam repudiare potest. l. 44. ff. eod. Sed neque etiam fideicommissarius regulariter ex L. fin. de edict. D. Hadrian. toll. in possessionem bonorum mitti potest, nisi alio nullo legitimo contradicatore existente, fideicommissum cum actionibus ipso jure transferatur in fideicommissarium. v. g. si fiduciarius, cui restitutio imposita contumaciter absit, vel morte præventus successorem non reliquit, à cujus manu capi possit; vel si à primo fideicommissario in secundum translatio iusta sit celebrari. l. 7. §. 1. c. ad SC. Trebell. ita Lauterb. l. c. cum Hunn. encyclop. juris. p. 4. tit. 1. c. 1. n. 23. §. c. dari quoque Judicium utilis familia eriscunda inter heredem & fideicommissarium partis per l. 27. §. 11 ff. ad SC. Trebell. ait Idem cit. §. 21. quò ad actiones verò competente post aditionem hereditatis, remittit ad Peregr. l. c. a. 45. §. seq. Stryck. de success. ab intest. d. 7. c. 4. §. 10. §. seq.

Quest. 693. An & qualiter fideicommissum repudiari possit à fideicommissario?

Resp. fideicommissum oblatum repudiari potest; eum sit species donationis, quæ in invitum non confertur Muller. ad Struv. in ff. ad SC. Trebell. th. 37. lit. a. cum communi non tamen repudiari potest in præjudicium alterius, v. g. à patre in præjudicium filii. l. 11. c. de jur. deliber. aut à primo fideicommissum relicto familia in illius aut successorum præjudicium. Struv. Muller. l. c. Fit autem hæc repudiatio verbis aliove signo sufficienter declarativo voluntatis repudiantis, vel etiam re ipsa vel facto. l. 92. §. 77. de acquir. vel omittend. heredit. semel autem facta dicta declaratione & repudiatione, deinceps fideicommissum acquiri aut peti nequit per l. 4. de repud. vel abstinent. hered. Muller. l. c. Porro, si relicto in testamento, ut fideicommissarius de repudiatione statuere secum possit, requiritur, & habet is jus, ut testamentum aperiatur l. 1. ff. testam. quem.

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. 111.

admodum aper. & deliberare possit. §. 9. Inst. de fideicom. hered. ne temerè & festinato suscipiendo vel repudiando fideicommissum damnum incurrat. unde & habet beneficium confessionis inventarii, concessum per §. 5. Inst. de hered. qualitat. & differ. omnibus illis, quibus est potestas deliberandi de adeunda & suscipienda hereditate.

Quest. 694. Fideicommissum receptum à fideicommissario qualia in eum onera conferat?

Resp. sicut in omnia commoda, sic etiam in omnia incommoda defuncti hæredis succedit fideicommissarius. l. 34. de Judic. l. 17. §. 5. de usur. Hinc solvere debet legata. L. fin. in fine c. ad SC. Trebellian. Satisfacere creditoribus. etsi hæres fiduciarius habet quartam admixtam cum ære alieno, pro rata portione actiones & onera dividenda inter illum & fideicommissarium. §. 7. Inst. de fideicom. hered. Muller. l. c. th. 38. & fideicommissum familia possidens tenetur lites nomine fideicommissi suscipere, & earum expensas ex fructibus ferre juxta. l. 11. c. de bon. matern. cum susceptio & prosecutio hujusmodi litis sit onus reale ex re fideicommissaria proveniens, ejusque utilitatem concernens, adeoque spectans ad possessorem per l. 47. ff. familie eriscund. si tamen lis non solum possessorem, sed ipsius proprietatis causam & perpetuam utilitatem concernit, non nisi modicas impensas ferre tenetur possessor. l. 7. §. 2. usur. Muller. l. c. cum Knipschilt de fideicom. l. 12. n. 53.

Quest. 695. Quando nam expirat fideicommissum?

1. Resp. expirat & evanescit potissimum in sequentibus casibus. Primò, si hæres gravatus moritur ante testatorem; cum fideicommissarius non nisi ab herede ad id gravato, seu eo mediante, fideicommissum accipere possit. Reiffent. b. t. num. 628. cum communi. Secundò, si moritur, ante aditam hereditatem hæres gravatus. l. 13. §. 3. ff. ad SC. Trebell. nisi forsitan post acceptum à Judice eam adeundi mandatum moriretur; tunc enim non expirat fideicommissum, licet moriatur ante eam aditam. l. 4. c. eod. Reiffent. l. c. vel nisi substituta & fideicommissaria esset causa pia; hæc enim capit fideicommissum etiam immediate, seu nullo alio adeunte hereditatem mediante. Tiraq. de privileg. cause pia. privil. 32. §. 66. uti nec expirat ob non aditam hereditatem, si hæres gravatus transmittit hereditatem ad hæres, ut Reiffent. l. c. cum Bart. in cit. l. 13. Tertio expirat impleta conditione fideicommissum conditionale. v. g. quo testator substituit Titio Cajum, si Titius moriatur sine liberis & hic sine liberis moriatur; cum actus sub conditione non valeat conditione non existente. Qualiter verò fideicommissum non censeatur tacite remissum seu sublatum per divisionem hereditatis factam inter plures hæres eo gravatos, vide apud Gail. l. 2. obs. 139. ubi id stabilit. citatis. L. cum pater. §. hered. ff. de legat. 1. qui Romæ. §. duofratries. ff. de V. O. & ibi Bart. Alex. Zaf. & DD. communiter. Item Bald. vol. 3. conf. 440. per tot Fulgos. conf. 41. n. 4. Paris. vol. 2. conf. 49. n. 9. §. seq. Socin. Jun. p. 1. conf. 116. n. 32. & plurimis aliis.

2. Idemq; ampliat pluribus & primò quidem n. 2. ut procedat, etiam si hæres in divisione promississent, seseque obligassent, quòd factæ divisioni nolint contravenire; eò quòd talis promissio & obligatio nihil possit ad ea, quæ ex testamento dependent, & sic ad jus substitutionis seu fideicommissi spectant; sed solum quò ad ea, quæ ille testamento dictoque

Rrr 2

specia-

specialiter in divisione illa comprehenduntur juxta *L. tres fratres. ff. de pactis. l. de certa. c. de transact.* Secundo, ut procedat, siue sciverint hæredes, siue ignoraverint fideicommissum reciprocum factum in testamento; cum ignorantia hæc non præjudicet, dum ignorans nihil remittere potest juxta *L. mater decedens. ff. de inoff. testam. l. in repudianda. ff. de acquir. hered.* Tertio, ut procedat, non solum in divisione voluntaria, quam hæredes ex conventionem privata institunt, sed & in divisione facta per Judicem vel arbitrum; cum Judex derogare non possit juri futuro, & actus, qui ex causa de præterito tantum vim capiunt, non includant actus futuros. per *L. qui cum tutoribus. ff. de transact.* Bald. cit. conf. 440.

3. Limitat è contra hanc sententiam. n. 6. & seq. ut ea non procedat, si expressè fideicommissum renunciatum est, dum nimirum tempore divisionis scientiam illius habuerunt hæredes inspectis tabulis testamentariis; qualiter posse expressè renunciari fideicommissum conditionali certi juris esse, ait Idem. n. 8. per *l. 1. & L. cum proponis. de pactis & DD. ibidem.* concludentes talem renunciationem & remissionem fideicommissi favorabilem esse, eò quod per eam votum captandæ mortis auferatur, & concordia inter fratres alatur, ferveturque æqualitas, ut Jason in *cit. l. 1. c. de pactis. n. 2.* uti & in *L. fideicommissum. c. de transact.* ubi dicitur fideicommissum pacto remitti posse. n. 1. & alii. Qualis tamen renunciatio, etsi expressa, non visis tabulis, non sufficeret; cum transactio super his, quæ ex testamento pendent, non valeat, nisi expressè testamenti fiat mentio. unde pro cautela apponi debent hæc verba: inspectis cognitisque testamenti verbis, ut tradit cum aliis Gail. num. 9. & 10.

§. III.

De fideicommissis particularibus & Legatis. ubi & de falcidia.

Quæst. 696. Fideicommissum particulare & legatum an & qualiter differant?

1. **R**esp. ad primum: tametsi inter fideicommissa particularia & legata antiquo jure magna esset differentia, hodierno tamen jure in omnibus omnino adæquantur, nullaque est inter ea diversitas, intellige, quo ad effectum, pro ut constat ex claris textibus. *l. 1. ff. de legat. 1. l. 2. c. communia de legat. §. sed non Inst. de legat.* ac proinde quidquid quò ad rem ipsam, causam, objectum, subjectum, finem in sequentibus dicitur de fideicommissum particulari, idem de legato dictum esse censendum est. Per hanc tamen adæquationem differentia eorum essentialis consistens in modo, quo constituuntur seu relinquuntur, sublata non est, ut ait Lauterb. *ad SC. Trebell. §. 40.* dum fideicommissum singulare constituitur verbis indirectis & obliquis, id est factis, non immediate & directis ad fideicommissarium, sed ad alium, præcipuè hæredem directis, v. g. jubeo vel rogo Cajum hæredem meum, ut hanc meam domum vel centum aureos Titio det & restituat. Legatum verò verbis directis immediate ad fideicommissarium. v. g. Titio lego meam domum vel 100. aureos. his itaque præmissis.

2. Resp. ad secundum primo: Legatum acceptum, pro ut in *ff. tribus illis libris. 30. 31. 32.* accipit solet, pro ipso actu seu dispositione & voluntate,

quæ res aliqua legatur, definiri potest cum Lauterb. in *ff. de legat. & fideicom. §. 3.* quòd sit contestatio ultima, quæ res aliqua titulo particulari verbis directis alicui relinquitur. Dicitur autem primò: *contestatio*, intellige voluntatis seu volitio ultima: per quod à donatione mortis causa distingui videtur; cum hæc licet quò ad effectum etiam numeretur inter voluntates ultimas; quò ad modum tamen constituendi potiùs inter conventiones referatur. Lauterb. *l. c.* Dicitur secundo: *particulari titulo*: ad distinctionem ab institutione in hæredem, quæ fit titulo universali, etsi hæres instituat non nisi in una parte hæreditatis. Dicitur tertio: *directis verbis*: per quod, ut dictum, distinguitur à fideicommissum.

3. Resp. ad secundum secundo: legati accepti pro re ipsa quæ legatur, tolerari potest definitio, quæ afferri communius solet ex *§. 1. Inst. de legat.* quòd sit donatio quædam à defuncto relicta, præstanda ab hærede. Dicitur autem primò: *donatio*: quod est loco generis, in quo convenit cum aliis donationibus, etiam factis causâ mortis designatque legatum esse donum omnino gratuitum & purum collatum absque omni onere legatario, quippe qui inde purum lucrum percipit, ac proinde per hoc distinguitur à testamento & institutione hæredis, utpote quæ plura sæpe habet annexa onera. Additur tamen *quædam*: quæ est nota aliqua improprietas, ut Lauterb. *l. c.* ac si non esset omnino propriè dicta donatio, utpote quæ requirit acceptationem; legatum verò etiam inficio omnino fieri potest; donatio item non nisi vivente donatore fiat. quamvis, etiam alii per hanc particulam denotare velint, quòd sit donatio rei cujusdam particularis; cum legata non nisi circa res particulares in specie vel potiùs in individuo fiant. Ac ita pro hoc etiam fideicommissum particulare differt à fideicommissum universali, cui aliàs tota definitio convenit, etiam dum id cadit super aliqua parte hæreditatis. v. g. tertia tantum; cum res certa hæreditatis non sit idem cum parte certa hæreditatis juxta *l. 13. c. de hered. institut.* quia certa pars hæreditatis. v. g. tertia participet de quavis certa re hæreditatis. Reiffenst. *h. t. n. 631.* Dicitur tertio: *à defuncto*: ad differentiam donationis inter vivos: quæ statim ac fit & acceptatur, donatore adhuc vivo, robur suum habet & valet, dum legatum non nisi post mortem legantis firmitatem habeat, utpote usque ad mortem illius semper revocabile. Dicitur quarto: *relicta*: quod verbum, quia de actu legandi intelligi nequit, patet, non definiri legatum acceptum pro actu legandi uti pro eo acceptum definiretur, si loco illius poneretur *facta*. suadetque id ipsum, quòd ut notat Lauterb. *l. c.* in jure verbalia in *io* sæpe rem ipsam denotent. v. g. dum thesaurus dicitur *depositio*; cum tamen sit res deposita dum servitus dicitur *constitutio juris*: quæ tamen potiùs est constitutum. Dicitur denique: *ab hærede præstanda*: quæ verba etsi plures omittant; eò quòd legatum ipso jure rectâ viâ post mortem testatoris transit in legatarium juxta *l. 64. ff. de furt.* quia tamen hoc ipsum intelligendum de dominio legati, vel saltem de certo jure ad illud, quòd statim à die mortis testatoris sine ministerio alterius transit ad legatarium: & non de possessione illius, quæ regulariter ab hærede expectanda & accipienda, ita ut, si legatarius eam propria autoritate apprehendat, conveniri possit per interdictum legatorum; quamvis interdum ab alio, puta, hærede hæredis, vel etiam ab ipso testatore præstetur, de quo in sequentibus. hinc inquam dicta verba rectius retinentur.

Quæst.